

UTRIKESUTSKOTTETS UTLÅTANDE 2/2002 rd

Statsrådets utredning med anledning av den öppna samordningsmetoden

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 3 april 2002 statsrådets utredning med anledning av den öppna samordningsmetoden (E 20/2002 rd) till utrikesutskottet för utlåtande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- understatssekreterare Antti Peltomäki, statsrådets kansli
- linjeförman Jan Store, utrikesministeriet.

STATSRÅDETS UTREDNING

Förslaget

Statsrådets utredning innehåller en beskrivning av den öppna samordningsmetoden inom EU. Metoden infördes vid Europeiska rådets möte i Lissabon i mars 2000 som en del av EU:s strategi för att stärka konkurrenskraften (strategi för sysselsättning, ekonomisk reform och social sammanhållning). Enligt mötets slutsatser är den öppna samordningsmetoden ett sätt att sprida bra lösningar och nå större fokusering på EU:s viktigare mål.

EG-fördraget innehåller inte bestämmelser om den öppna samordningsmetoden utan det är fråga om ett instrument som skapats genom politiska beslut. Eftersom den öppna samordningsmetoden inte är ett juridiskt bindande instrument påverkas behörighetsfördelningen mellan gemenskapen och medlemsstaterna enligt utredningen inte formellt av att den införs.

Europeiska rådet beslöt i mars 2000 i Lissabon att den öppna samordningsmetoden skall tillämpas på bekämpning av social utslagning, på företagspolitik för innovativa företag, på

forskningspolitik och på handlingsplanen för e-Europa. Europeiska rådet i Stockholm beslöt i mars 2001 på motsvarande sätt att metoden skall tillämpas på utbildningspolitik och pensionspolitik. Beslut om öppen samordning inom hälso- och sjukvård och äldreomsorg fattades av Europeiska rådet i Göteborg i juni 2001 medan utbildnings- och ungdomsrådet i februari 2002 beslöt att metoden också skall gälla ungdomspolitik. Kommissionen föreslog i juli 2001 att den öppna samordningsmetoden skall tillämpas på invandrarpolitiken och i november 2001 att den skall tillämpas på asypolitiken.

Regeringens ståndpunkt

Enligt statsrådets utredning ställer sig Finland inte helt reservationslöst bakom den öppna samordningsmetoden. Finland bedömer den öppna samordningsmetoden från fall till fall och förutsätter

— att det skall finnas ett klart och konkret mål för tillämpningen av den öppna samord-

ningsmetoden för att främja unionens viktiga strategiska mål

— att avsikten med den öppna samordningsmetoden skall ingå i unionens målsättning

— att den öppna samordningsmetoden skall vara det bästa instrumentet för att nå målet (subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen)

— att tillämpningen av den öppna samordningsmetoden skall vara ändamålsenlig och förfarandena stå i rätt proportion till målet och vara så lätta som möjligt (proportionalitetsprincipen)

— att den öppna samordningsmetoden de facto inte rubbar förhållandena mellan unionens institutioner och att riksdagens ställning i behandlingen av EU-frågor vid den nationella beredningen av metoden tryggas

— att den öppna samordningsmetoden inte leder till att det med tiden uppstår nya processer som i alltför stor utsträckning belastar arbetet i rådet och gör befogenhetsfördelningen diffus. Resultaten av den öppna samordningsmetoden bör om möjligt kopplas till existerande processer och förfaranden.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utrikesutskottet anser att statsrådet ger en omfattande beskrivning av bakgrunden till den öppna samordningsmetoden, dess tillämpning och problem i anslutning till tillämpningen. I sitt betänkande (UtUB 18/2001 rd) om statsrådets redogörelse om Europeiska unionens framtid (SRR 3/2001 rd) konstaterar utrikesutskottet att utskottet i princip intar en reserverad hållning till en utvidgad tillämpning av den öppna samordningsmetoden. Riksdagen godkände utskottets betänkande den 10 december 2001. Statsrådet nämner inte redogörelsen eller riksdagens ståndpunkt i sin utredning.

Utrikesutskottet konstaterar att regeringens ståndpunkt om den öppna samordningsmetoden i allt väsentligt överensstämmer med utrikesutskottets ovan nämnda ståndpunkt. Utrikesutskottet anser att de preciserande villkoren att tillämpningen av den öppna samordningsmetoden skall bedömas från fall till fall är viktiga.

På basis av erhållen utredning anser utskottet att den öppna samordningsmetoden kan leda till

en del problem, till exempel fördunkla kompetensuppdelningen både mellan unionens institutioner och mellan medlemsstaterna och unionen. Tillämpningen av den öppna samordningsmetoden kan till exempel i praktiken medföra att kommissionens behörighet framhävs i frågor där kommissionen enligt fördragen inte har någon kompetens. På områden där gemenskapen med stöd av grundfördragen har en stark kompetens, till exempel möjlighet till beslut med kvalificerad majoritet, kan tillämpningen av den öppna samordningsmetoden vara ägnad att försvaga gemenskapens behörighet. Å andra sidan kan unionen med hjälp av den öppna samordningsmetoden få behörighet som den inte har enligt grundfördragen.

Utlåtande

Utrikesutskottet anför

att utskottet omfattar regeringens ståndpunkt.

Helsingfors den 2 maj 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Liisa Jaakonsaari /sd
vordf. Henrik Lax /sv
medl. Ulla Anttila /gröna
Antti Kalliomäki /sd
Bjarne Kallis /kd
Antero Kekkonen /sd

Juha Korkeaoja /cent
Outi Ojala /vänst
Kalevi Olin /sd
Mirja Ryyönen /cent
Hannu Takkula /cent
Matti Tiuri /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Antti Pelttari.